

መግቢያ

«ሥነ ፍጥረት» የሁለት የግዕዝ ቃል ጥምረት ሲሆን “ሥነ” እና “ፍጥረት” ስነ ማለት ሰናይ ከሚለው የግዕዝ ግስ የተገኘ ሲሆን ትርጉሙም ያማረ፤ የተዋበ ማለት ነው። እግዚአብሔር የፈጠራቸው ፍጥረታት ሁሉ ፍጥረት ይባላሉ። በተጨማሪም የፍጥረት መበጀት የፍጥረታት መሰማማት (ስንዓ) ተስንክ ማለት ተስማማ ማለት ነው። ይህም ሲባል ፍጥረታት የጊዜ ዑደታቸውን ጨርሰው ምንም ሳያዛቡ ሳያዛንፉ በተስፈረላቸው የጊዜ ልክ በታሰበላቸው ቦታ ሲሰፍሩ፤ ሲያርፉ ለምሳሌ ያህል ፀሀይ የጊዜ ዑደቷን ጨርሳ በምስራቅ ወጥታ በምዕራብ እንደምትጠልቅ ይህ ለምሳሌ እንደ ሌሎች የተፈጥሮ ሁኔታዎች ለዚህ ለፍጥረታት መስማማት አይነተኛ ምሳሌ ሊሆኑ ይችላሉ።- ኢሳ 48:13 ዮሐ 1:3 ፍጥረታት የተፈጠሩባቸው አራት ባህሪያት አሉ (እሳት፣ ውሃ፣ መሬት፣ ንፋስ) እነዚህ ባህሪያቸው የማይስማሙ ሲሆኑ ነገር ግን በእግዚአብሔር ጥበብና ሀይል ተስማምተው ስለሚኖሩ ነው። በአጠቃላይ ስነ ፍጥረት ማለት ያማረ፤ የተዋበ፤ የተስማማ፤ የተበጀ ፍጥረት ማለት ነው።

“እግዚአብሔርም የፈጠረው ሁሉ መልካም እንደሆነ አየ” ዘፍ 1:31 የሥነ ፍጥረት ታሪክ አበው ቅዱሳን ሊቃውንት ቤተክርስቲያን ከአሰራው መፅሐፍ አውጣጥተው ጽፈው ያቆዩልን የቤተክርስቲያን ትምህርት ነው።

እግዚአብሔር ባወቀው ሰማይና ምድር እንዲሁም በእነርሱ ውስጥ የሚገኙትን ሁሉ ከምንም (ካለመኖር) ወደ መኖር አምጥቶ ስነፍጥረትን የፈጠረበት ሁኔታ እና ስርዓት የምንማርበት ትምህርት ነው።

ስለ ሥነ ፍጥረት መማር ለምን ያስፈልጋል ቢባል ስራ ሰሪ ስራውን ሲያደንቁለት ደስ እንደሚሰኝ በሰራውም ስራ እንደሚደነቅ ሁሉ አለማትን ካለመኖር ወደ መኖር አምጥቶ የፈጠረው ጌታም የፈጠረውን ፍጥረታት አውቀን እንደፈጣሪነቱ እንድንገዛለት ነው።

«ሰማያት የእግዚአብሔር ክብር ይነገራሉ ሰማይ ጠፈር የእጁን ሥራ ያወራል» ሮሜ 1:20 ኢየ 12:7-10

አባታችን አብርሃም በአባቱ ቤት ሳለ ጣኦት ከማምለክ ወጥቶ የፈጠረውን አምላክ ፍጥረታትን በመረመረ ጊዜ እግዚአብሔርን ይፈልግ ለነበረው ለአብርሃም ተገለጠለት አብርሃምም ፍጥረታትን የፈጠረ ያስገኘ አምላክ እንዲገለጥት ወደዋልና የወደደውን አገኝ ስለዚህ

የማይለወጥና የማይዛነፍ የሥነ ፍጥረት ስርዓት ያለው ዓለም ለእግዚአብሔር መኖር ታላቅ ምስክር ነው።

በተጨማሪም እግዚአብሔር ፈጣሪ እንደሆነ ከሚጠቅሱ የመፅሀፍ ቅዱስ ክፍሎች መካከል

- 1 “በመጀመሪያ እግዚአብሔር ሰማይና ምድርን ፈጠረ” ዘፍ 1:1
- 2 “አቤቱ አንተ ከጥንት ምድርን መስርትህ ሰማያትም የእጅህ ሥራዎች ናቸው” መዝ 101:25
- 3 “በእግዚአብሔር ቃል ሰማዮች ፀኑ” መዝ 32

አሁን ደግሞ እግዚአብሔር ግዙፋንና ረቂቁን ዓለም በመጀመሪያ የፈጠረው ከምንም ተነስቶ የሚያገናኘው የሚያዋህደው ነገር ሳይኖር ነው።

“ዓለሞች በእግዚአብሔር ቃል እንደ ተዘጋጁ ስለዚህም የሚታየው ነገር ከሚታዩት እንደሆነ በዕምነት እናስተውላለን” ዕብ : 3

እግዚአብሔር ፍጥረታትን ከመፍጠሩ በፊት እርሱ አስቀድሞ እንደነበረ ከሚነግሩን የመፅሀፍ ቅዱስ ክፍሎች መካከል

“እግዚአብሔር ግን አስቀድሞ ንጉሥ ነው” መዝ 73:12

“ተራሮች ሳይወለዱ ምድር ዓለምም ሳይሰሩ ከዘላለም እስከ ዘላለም ድረስ አንተ ነህ” መዝ 88:2

“አባት ሆይ ዓለም ሳይፈጠር በአንተ ዘንድ በነበረኝ ክብር አንተ በራስህ ዘንድ አክብረኝ” ዮሐ 17:5 ምሣ 8:24

እግዚአብሔር ፍጥረታትን ለምን ፈጠረ?

- 1 ህልውናው ይታወቅ ዘንድ ህልውና ማለት (የእግዚአብሔር መኖር) በስነ ፍጥረቱ ይታወቃል። የእግዚአብሔር መኖር በስነ ፍጥረቱ ይታወቃል ሲባል የፍጥረታት መስማማት እዚሁ ላይ ሊጠቀስ ይችላል።
- 2 ታወቆ ይመስገን ዘንድ ይህም ሲባል በስነፍጥረቱ መኖሩን ያረጋግጥነውን እግዚአብሔር ለማመስገን ነው። ማቴ 11: 25 ኢዮ 12:7 ኤፌ 2:10 ኢሣ 43:7
- 3 ለአንክሮ ለተደምሞ የእግዚአብሔርን ፍጥረት ለማድነቅ እና ስራውን አይቶ እግዚአብሔርን ግሩም ለማለት “በልው ለእግዚአብሔር ግሩም ግብርክ”
- 4 ለመፈቅደ ሕያዋን (ለመብል ለመጠጥ) ይኸውም እንስሳት አርደህ ብላን አልበህ ጠጣን እያሉ ይለምኑት እንደነበር በአዳምና ሔዋን ታወቋል መዝ 103:13 ዮሐ 15:1 መዝ 103:15

- 5 ለትምህርና ለተግላፅ እግዚአብሔር በስነ ፍጥረት ብዙ ቦታ አስተምሯል ይኸውም ለገበሬ በዘር ለሴቶች (ለእናቶች) በእርሻ መስሎ አስምሯል። “እንደ ርግብ የዋህ እንደ እባብ ብልህ” ሁኑ ብሎ ተናግሯል ጌታችን በሌላም በኩል ማቴ 10:16 ላይ “ከበለስ ተማሩ ብሏል”

ለዎች በቀላሉ ይማሩ ዘንድ ስነፍጥረትን እየጠቀሰ ያስተምር ነበር።

እግዚአብሔር አምላክ ሠውና መላዕክትን የፈጠረው ስሙን ለመቀደስ ክብሩን ለመውረስ ከላይ እንዳየነው ማለት ነው የቀሩትን ለምግብ ሥጋ ለምግብ ነፍስ “ለአንክሮ ለተዘክሮ” ነው

ኢሣ 43-7 መዝ 148-1-13 ራዕ 4:11 የሐዋ 14:17 እግዚአብሔር ከላይ እንደጠቀሰው በ6 ቀናት ውስጥ 22 ፍጥረታትን ፈጥሮ በ7ኛው ቀን ከሰራው ሁሉ ዐረፈ በአንዴ መፍጠር ተስኖት ሳይሆን ለኛ አብነት ሊሆን ብሎ ይህን የመሰለ ድንቅ ስራን ስራ ዘፀ 20-9

አፈጣጠራቸውም በሦስት ወገን ነው

- 1 በኃልዮ /በአርምሞ(በዝምታ) 7 ፍጥረታትን ፈጥሮዋል
- 2 በነቢብ /በመናገር/ 14 ፍጥረታትን ፈጥሮዋል
- 3 በገቢር (በመስራት) 1 ፍጥረትን ፈጠረ እዚህ ጋር እንደምንረዳው የሰውን ልጅ ብቻ ነው በገቢር (በመስራት የፈጠረው ይኸውም እግዚአብሔር ለሠው ልጆች ያለውን ፍቅር መረዳት እንችላለን። በአርምሞ የተፈጠሩት መላዕክትን ጨምሮ ከመላዕክት በፊት ያልተፈጠሩትን ያጠቃልላል ለምን በመናገር አልፈጠራቸውም ቢባል ከመላዕክት አስቀድሞ የነበሩት ግዑዛን/የማይሰሙ ስለነበሩ/ ሰሚ በሌለበት መናገር አግባብ አይደለምና ነው።
- 4 እነዚህ ፍጥረታት እያንዳንዳቸው ቢቆጠሩ ፍጡር ተናግሮ አይፈፅመውም ነበር ነገር ግን በባህሪያቸው በአኗኗራቸው በ22 ተመደቡ እንጂ

የዕለተ እሁድ ፍጥረታት

እሁድ “አሀደ” ከሚል የግዕዝ ቃል የወጣ ሲሆን “አሀደ” ማለት አንድ አደረገ ማለት ሲሆን እሁድ ደግሞ አንደኛ፣ መጀመሪያ ማለት ነው። ይህም ለፍጥረታት የመጀመሪያ ዕለት መሆኗን ያስረዳል።

በዚህ ዕለት የተፈጠሩ ፍጥረታት ሰባትም ስምንትም ናቸው ይባላል። መፅሐፈ ኩፋሌ በዚህ ቀን ሰባት ፍጥረታት ተፈጥረዋል የሚል ሲሆን እነዚህም ነፋስ፣ እሳት፣ መሬት፣ ውሃ፣ ብርሃን፣ ሰማያትና፣ መላዕክት ናቸው ብሎ ጨለማን በመቀነስ መፅሀፈ ኩፋሌ ይናገራል።

በሌላም በኩል ደግሞ ጨለማን በመደመር በዚህ ዕለት የተፈጠረውን ፍጥረታት ወደ ስምንት ከፍ ያደርጉታል። ይህም መፅሐፈ ኩፋሌ ሰባት ፍጥረት ነው ያለበት ምክንያት ጨለማንና ብርሃንን አንድ አድርጎ ስለሚቆጥር ነው። አራቱ ባህሪያት ስጋ የሚባሉት ከላይ እንደዘረዘርናቸው ውሃ፣ መሬት፣ ነፋስ፣ እሳት ናቸው። እነዚህም አራቱ ባህሪያት እያንዳንዳቸው የእግዚአብሔርን ባህርይ ያሳያሉ። ይኸውም መሬት ታጋሽነቱን፣ ውሃ ርህራሄውን እና ቸርነቱን፣ እሳት ከሃሊነቱን እና ነፋስ ፈታሄነቱን ያሳያሉ ይህም ሲባል ቅዱስ እግዚአብሔር ነገሮችን ሲያከናውን ያለምክንያት አይደለም በመጀመሪያ አራቱን ባህሪያት ስጋ ለምን ፈጠረ ቢሉ ለእያንዳንዱ በቂ የሆነ ምክንያት አለው።

- 1 እሳት፡- ሀያል ነው በተነሳ ጊዜ እርጥቡን ደረቁን ሁሉ ያቃጥላል ውሃ ካልከለከለው በስተቀር ገደል ካላጋጠመው በቀር ማቃጠሉን አያቆምም እግዚአብሔርም ቸርነቱና ምህረቱ ካልገደበው በቀር ሁሉን ያሻውን መስራት የሚችል አምላክ መሆኑን እንረዳበታለን።
- 2 ነፋስ፡- ፍሬን ከገለባ ይለያል እንዲሁም ጌታችን ባድቅን ከአጥኦን ይለያል ማቴ 3፡12 ላይ እንደተባራ “አውድማውን ፈፅሞ ያጣራል ስንዴዎንም በጎተራ ይከታል ገለባውን ግን ያቃጥላል” በሌላም ቦታ “አህዛብንም ሁሉ ከፊቱ ይሰበስባል እረኛ በጎቹን ከፍየሎቹ እንደሚለይ ሁሉ እርስ በእርሳቸው ይለያያቸዋል” ማቴ 25፡32
- 3 ውሃ፡- ያደፈውን የቆሸሸውን ሁሉ ቢያጥቡበት ያነጣል እግዚአብሔርም በክፉ ስራ ያደፋውን የሰውን ነፍስ ይቅር በለኝ ቢሉት በንስህ ሣሙና ያነባልና ነው። በተጨማሪም ጌታችንም ራሱ በውሃ ይመሰላል “ማንም የተጠማ ቢኖር ወደ እኔ ይምጣና ይጠጣ” በማለት ራሱን በውሃ መስሏል። በሌላ በኩል ውሃ የሚጠጣውን ያረካል “እግዚአብሔርም በኔ ብታምኑ ነፍስ እርካታን ታገኛላችሁ” ሲል ተናግሮዋል። ዮሐ 4፡14 ዮሐ 7፡37
- 4 መሬት፡- “በዓለ ፀጋ” ናት ሁሉን የሚያስገኝ ፀጋ ሐብት ያለው መሆኑን ለማጠየቅ አንድም መሬት ለሰው ልጅ ያሻውን አብቅላ ምግቡን ልብሱን እንደምትሰጠው ሁሉ እግዚአብሔርም ልክ እንደመሬት ለሁሉ የሚበቃ ሀብት ያለው ለሰው ልጅ ምግብ ስጋና ምግብ ነፍስ የሚመግብ ባለጠጋ ነው። መዝ 84፡12 “እግዚአብሔር በጎ ነገርን ይሰጣል ምድራችንም ፍሬዋን ትሰጣለን” በተጨማሪም መሬት የፈለጉትን ቢያደርጓት ቢያርሷት ቢቆፍሯት ምንም የማትል ታጋሽ እንደሆነች እንዲሁ እግዚአብሔርም ዕለት ዕለት የበደለውን አይቶ እንዳላየ ሁሉን ቻይ ታጋሽ ጌታ ነው።

የእሳት ባህሪያት	ውዑይነት (መቀት)	} መደቡ ከብርሀንነት ነው
	ብሩህነት (ብርሃን)	
	ይቡስነት (ድርቀት)	
የንፋስ ባሕሪያት	ዕልመት (ጨለማነት)	} መደቡ ከጨለማነት ነው
	ውዕይነት (መቀት)	
	ርጠብነት (እርጥበት)	
የውሃ ባሕሪያት	ብርሐነት (ብርሀን)	} መደቡ ብርሃንነት ነው
	ርጠብነት (እርጥበት)	
	ቁረርነት (ቅዝቀዜ)	
የመሬት ባህሪያት	ይቡስነት (ድርቀት)	} መደቡ ከጨለማነት ነው
	ዕለምነት (ጨለማነት)	
	ቁረርነት (ቅዝቃዜ)	

- 5 **ጨለማ:-** በዕለተ እሁድ ስምንት ፍጥረታት ከሚሉት አምስተኛ ደረጃ ላይ የሚገኝ ፍጥረት ነው (ዘፍ 1:2) ጨለማን ለምን ፈጠረው ቢሉ ባትሹኝ ባትመረምሩኝ አልገኝም ሲል ነው። ጨለማ አይዳሰስም በእርሱ ውስጥ ያለን ነገር ማወቅ እንደሚከብድ ሁሉ የእግዚአብሔርንም ባሕሪይ መለኮት የማይመረመር መሆኑን ያስገነዝበናል። እግዚአብሔር አምላክ ለምን ጨለማን አስቀድሞ ፈጠረ ቢሉ ተስፋ እሰጣችዋለው ሲል መንግስተ ሠማያትን አወርሳችኋለሁ ሲል አንድም ብትፈልጉኝ ብትመረምሩኝ እገኛለው ሲል ነው ጨለማ የተፈጠረው በአርምሞ (በዝምታ) ነው።
- 6 **ሰባቱ ሰማያት:-** ከጨለማ ቀጥሎ በዕለተ እሁድ የተፈጠሩ ሲሆን ሰባቱ ሰማያት ከላይ ወደታች (በቅድም ተከተል ሲፃፍ)
- 1 **ጽርሐ አርያም:-** ከሰማይ ሁሉ በላይ ናት ለመንበረ መንግስት እንደ አዳራሽ ጠፈር የምታገለግል ናት ከሥላሴ በቀር የሚያውቃት የለም
- 2 **መንበረ መንግስት /መንበረ ፀባኤት/-** እግዚአብሔር በወደደው ምሳሌ ለፍጡራን የሚታይበት ነው ለኢሳያስ፤ ለሕዝቄኤልና ለወንጌላዊው ዮሐንስ ንጉስ መስሎ ታይቷቸዋል ኢሳይ 6:1 ሕዝ 1:26 ራዕ 4:2 መዝ 101:4
- 3 **ሰማይ ውድድ:-** በኢሩቤል ላይ ተዘግቶ ለመንበረ መንግስት እንደ አዳራሽ ወለል ሆኖ የሚያገለግል ነው ሕዝ 1:22 እና 26

4 **ኢየሩሳሌም ሰማያዊት፦** በፊት ሳጥናኤል የተፈጠረበት በኋላም በዕለተ ምዕራባት በጎ የሰሩ ሰዎች ርስት ናት ገላ 4:26፤ ዕብ 12:22 ዮሐ 14:1 አስራ ሁለት ደጅ አላት የደጃቿን ብርሃን ለአይን እጅግ የሚስቡ ናቸው። የብርሃን አዕማድም በየቦታው አለበት በዚህችም ሰማይ በ2ኛው ረድፍ በከዋክብት አንፃር ብርሃን አርከፍክፎበታል የብርሃን መጋረጃም አላት የ12ቱ ሐዋርያትም ስም በጉብኖቹም ላይ ተጽፎ ይገኛል።

5 **ኢዮር፦** የመላዕክት ከተማ ነው ሰባት የእሳት መጋረጃዎች ቅፅፎች ሰርቶላታል

6 **ራማ፦** ሲፈጥር የኢዮርን ድንበር እርሱ ባወቀ ገደባት ሰባት የብርሃን መጋረጃና ሰባት ቅፅፎች ሰርቶላታል

7 **ኤረር፦** ሰባት የብርሃን መጋረጃ የዕሳት ቅፅፍ ቀፅፎላታል ድበሯን እርሱ ባወቀ ገዳቦታል። (እነዚህ ሦስቱ ዓለመ መላዕክት ናቸው)

ከላይ እንዳየነው ሰማያት ሰባት ሲሆኑ አለማት ግን ሃያ ናቸው እነዚህን በአራቱ በመጀመሪያ ፍጥረታት በመመደብ እንመለከታለን።

1 ዓለመ ውኃ የሚባሉት 4 ናቸው 1) ሐኖስ 2) ጠፈር 3) ውቅያኖስ፤ 4) ዓለምን የከበባት ምድርን ያፀናት የተሸከማት ውሀ ናቸው

2 ዓለመ እሳት የሚባሉት 8 ናቸው 1) ዕርሀ አርያም 2) መንበረ መንግስት 3) ሰማይ ውዱድ 4) ኢየሩሳሌም ሰማያዊት 5) ኢዮር 6) ራማ 7) ኤረር 8) ገሐነም እሳት

3 ዓለመ ንፋስ የሚባሉት 3 ናቸው-1) በጠፈርና በሐኖስ መካከል አየር አለ “ባቢል” የሚባል 2) መሬትን በተሸከመው ውሃ መካከል አየር አለ 3) ከበርባሮስ በታች አየር አለ

4 ዓለመ መሬት የሚባሉት 5 ናቸው 1) ገነት 2) ብሔረ ብፁአን 3) ብሔረ ሕያዋን 4) ሲኦልና 5) መሬት ናቸው።

በአጠቃላይ እነዚህ ሁሉ ሲደመሩ ሃያ ዓለማት ይሆናሉ።

- ሲኦል ሀጢአት የሠሩ ሰዎች ጊዜያዊ መቆያ ቦታ ናት
 - ገነት ራሳቸውን ለአምላክ አስገዝተው ዕድቅ የሠሩ ሰዎች መቆያ ናት
 - ብሔረ ብፁአን በድንግልና እግዚአብሔርን ያከበሩ ሰዎች መኖሪያ
 - ብሔረ ሕያዋን በሕይወት ሳሉ ሳይሞቱ የተሰወሩ ሰዎች መኖሪያ
- ለምሳሌ (ኤልያስ፤ ዮሐንስ፤ ሄኖክ) የሚኖሩበት ነው።

7. የመላዕክት አፈጣጥር

መላእክት “እምሀበ አልቦ ሀበቦ” (ካለመኖር ወደ መኖር) ከአምላካዊ ብርሃን ተፈጥረዋል መፅሀፈ “አክሲማሮስ” መላዕክት ከእሳትና ከነፋስ ተፈጥረዋል ይለናል። ነገር ግን ከእሳትና ከነፋስ ተፈጥረዋል የሚለን ባህሪያቸውን ለመግለፅ እንደሆነ ብዙ ሊቃውንት ይተረጉሙታል። ከእሳትና ከነፋስ ተፈጥረው ቢሆንም እንደ እኛ በበሰበሡና በፈረሱ ነበር ከነፋስ ተፈጠሩ ለምን አለ ቢሉ መላዕክት እንደ ነፋስ ረቂቃን ናቸው አይታዩም እንደነፋስ አይዳሰሱም ከእሳት ተፈጠሩ ለምን አለ ቢሉ እሳት ብርሃናዊ ነው መላዕክትም እንዲሁ ብርሃናውያን ናቸው ስለዚህ ግብራቸውን በማየት ተናግሮዋል አንድም እሳት የማይጨበጥ እንደሆነ መላዕክትም ረቂቅ መሆናቸውን እሳት እንደሚያቃጥል መላዕክትም የእግዚአብሔርን ክብር በሚጋፉ ሰዎች ላይ ቅጣት እንደሚያደርሱ ሲያመለክት ነፋስ ደግሞ ፈጣን ነው መላዕክትም ለተልዕኮ ፈጣን መሆናቸውን ሲያሳይ ነው። (ዕብ 1:14)

መላዕክት ለምን ተፈጠሩ ቢባል እግዚአብሔርን ለማወደስ /ለማመስገን/ ክብሩንም ለመውረስ ነው ይህ ማለት ግን ጌታ ከዛ በፊት አይመስገንም ማለት አይደለም። እርሱ ፍጥረታትን ከመፍጠሩ በፊት በባህሪው ምስጉን ነበር። ከተፈጠሩ መላዕክት ውስጥ ሳጥናኤል አንዱ ነበር ሳጥናኤል የስሙ ትርጓሜ “አጋዜ መንጠላዕት” (የሥላሴን መጋረጃ) የሚከፍት የሚዘጋ ማለት ነው። አለቃም ነበር አምላካችንም ከፈጠራቸው በኋላ ተሰውሮባቸዋል አዋቂ አድርጌ ፈጥራቸዋለሁና ይሹ ይመርምሩ ሲል ነው። በዚህ ጊዜ ሳጥናኤል የሀጥያት መሠረት የሆነውን ሀሰት እኔ አምላካችሁ ነኝ በማለት ተናገረ ይህንም ከሱ በላይ መላዕክት እንደሌለ ካረጋገጠ በኋላ ነበር። አምላካችንን እስክናውቅ እነጠብቅ ሲሉ እነቅዱስ ገብርኤል አንዳንዶቹ ደግሞ አዎ እውነት አማልካችን አንተ ነህ ያሉት አብረው ከሁ ጋር ተጥለዋል። መፅሐፈ ሔኖክ 11:4

መላዕክት በመጀመሪያ ያልተፈጠሩበት ምክንያት እንደ ሳጥናኤል ያሉ መላዕክት እንደሚኖሩ ሁሉን የሚያውቅ እግዚአብሔር አስቀድሞ ቢፈጥራቸው ኖሮ ሌሎች ከነርሱ በኋላ የተፈጠሩትን እኛ ፈጠርን ብለው እንዳያስቱ ከእነርሱ ትምክህትን ለማራቅ ሲል ነው። ወይም

አብረን ፈጠርን በማለት እንዳይሰናከሉ ነው። መላዕክትን በ10 ከተማ በ100 ነገድ አድርጎ ፈጥሮአቸዋል። ነገድ ስንል ቁጥር ኖሮአቸው አይደለም ለመላዕክት ስፍር ቁጥር የላቸውም በመጀመሪያ በኢዮር በ4 ክፍሎ 40 ነገድ አደረገ

1ኛው አጋዕዝት	}	በኢዮር የሚኖሩ
2ኛው ክሩቤል		
34ኛው ሴራፌል		
4ኛው ሀይላት		

በመቀጠል ራማን በ3 ከተማ ክፍሎ 30 ነገድ

1ኛው አርባብ	}	በራማ የሚኖሩ
2ኛው መናብርት		
3ኛው ስልጣናት		

በመቀጠልም ኤረርን በ3 ከተማ ክፍሎ በ30 ነገድ

1ኛው መኳንንት	}	በጎህ የሚኖሩ
2ኛው ሊቃናት		
3ኛው መላዕክት		

በድምሩ በኢዮር 40 ነገድ + በራማ 30 ነገድ + በኤረር 30 ነገድ = በድምሩ 100 ነገድ (መዝ 105:4 ዕብ 1:7)

የመላዕክትን ባህሪ በአጭሩ ስንመለከት

መላዕክት ጾታ የላቸውም አያገቡም፤ አይጋቡም ማቴ 22:30 መላዕክት ረቂቃን ስለሆኑ አጥንት የላቸውም አይበሉም አይጠጡም አይወልዱም አይወለዱም ሉቃ 24:30

8 ብርሃን፡- የዕለተ እሁድ የመጨረሻው ስምንተኛው ፍጥረት ነው ብርሃን የተፈጠረው ከመላዕክት ውድቀት በኋላ ነው የተፈጠረውም በነቢብ /በመናገር/ ነው “ለይኩን ብርሃን” (ብርሃን ይሁን) በማለት

አምላካችን ብርሃንን ከጨለማ በኋላ ፈጥሮታል ለምን ቢሉ ብትሹኝ ብትመረምሩኝ እገኛሁ ሲል አንድም ጨለማ የኦሪት ብርሃን የወንጌል ምሳሌ ነውና ኦሪት ከወንጌል እንደምትቀድም ጨለማን ከብርሃን አስቀደመ ምንም እንኳን ጨለማ ቀድሞ ቢፈጠርም ብርሃንን ግን አያክልም ኦሪትም አስቀድሞ ብትሰጥም ብርሃን ወንጌል ግን በልጣለች። ቅዱስ ጳውሎስም ኦሪትን በሌሊት ወንጌልን በመዓልት መስሎ አስተምሮዋል ሮሜ 13:12 “በጨለማ ለሚኖር ሕዝብ ታላቅ ብርሃን ወጣለት” እንዲል መፅሐፍ ጌታ 12ቱን ሰዓት ሌሊት 12ቱን ሰዓት መዓልት

ሥራ ሰርቶበታል ስለምን ነው ቢሉ በጊዜው ፈቃዱ ቢሆን ፍፃሜውን ግን በኋላ የሚነሱ ቅዱሳን በ24 ሰዓት ውስጥ ቅዱስ፣ ቅዱስ፣ ቅዱስ እያሉ እግዚአብሔርን የማመስገናቸው ምሳሌ ነው። መዝ 33፡ 1

በተጨማሪም በዕለቱ ብርሃን ቀድሞ ለምን አልተፈጠረም ቢሉ በኋላ ዘመን “ግኖስቲከኝ” ከሐዲዎች ስለነበሩ ቀኑን በመጀመሪያ የፈጠረው ደጉ አምላክ ነው ከዛ በኋላ በብርሃን ላይ ክፉ አምላክ ጨለማን ከለበሰት ይሉ ነበርና ነው አስቀድሞ ጨለማን የፈጠረው።

የዕለተ ሰኞ ፍጥራታት

ሰኞ በግዕዝ “ሱኑይ” ሲባል ይህም ሁለተኛው ዕለት ነው በእለተ ሰኞ አዲስ ፍጥረት አልተፈጠረም። በዕለተ እሁድ የፈጠረውን ከሰማይ እስከ ምድር የነበረውን ውሃ ለሶስት ከፈለው ዘፍ 1፡6-8

በሁለተኛው ቀን ውሀን ወደታችና ወደላይ ለየ በመካከሉም ጠፈርን አደረገ በዚህ ቀን ጠፈርን ብቻ ፈጠረ ኩፋሌ 2፡9 ከጠፈር በላይ የቀረው ውሃ ሆኖስ ሲባል ከጠፈር በታች የቀረውን ደግሞ ውቅያኖስ ይባላል። ጠፈር ከመፈጠሩ በፊት ከምድር እስከ ኤረር ድረስ ውሀ ሞልቶ ነበር ሰኞ በአንደኛው ሠዓት ሌሊት በውሃና በውሀ መካከል ይለይ ዘንድ ጠፈር ይሁን ብሎ ቢያዝ በዓለም ሞልቶ የነበረው ውሀ ለሦስት ከፈለው፡-

- 1 ሆኖስ
- 2 ጠፈር
- 3 ውቅያኖስ ናቸው።

እግዚአብሔር ከጠፈር በላይ ያወጣው ውሀ ሐኖስ የተባለውን ጠፈርን እንደይጫነው ባቢል የሚባል ነፋስ ወደ ላይ አውጥቶ ሐኖስን አሸከመው ባቢልም የረጋ ነፋስ ነው ጠፈርን ከታች ባቢልን (የረጋ ንፈስ) ከላይ አድርጎ ሁሉን በየቦታው አፀናቸው። ሐኖስ የተባለው ውሀ ከላይ ጠፈርን ባያቀዘቅዘው ኖሮ የፀሐይ ትኩሳት ይሰብረው (ይበሳው) ነበር።

ሐኖስ፣ ጠፈር፣ ውቅያኖስ እያዳንዳቸው በቤተክርስቲያን ምሳሌ አላቸው ሆኖስ፡- በአብ ይመስላል ምክንያቱም እግዚአብሔር አብን አላየነውም አልዳሰሰነውም እንዲሁ ሆኖስም አይታይም አይዳሰስምና ነው።

ጠፈር፡- በመንፈስ ቅዱስ ይመስላል ይህ በተለምዶ ሠማይ የምንለው ነው። በመንፈስ ቅዱስ መመሠሉም መንፈስ ቅዱስ በሠው አድሮ ይታያል ነገር ግን አይዳሰስም ጠፈርንም እናየዋለን እንጂ መዳሰስ አይቻልም እግዚአብሔር ጠፈርን ማለትም በተለምዶ ሰማይ የምንለውን ፈፅሞ

ነጭ ወይም ቀይ አላደርገውም ይህም ነጭ ቢሆን የሰውን ዓይን ይበዘብዛል ቀይ ደግሞ ቢሆን ዓይንን ያሳውር ስለነበር የሚሰማማ ቀለም አድርጎታል።

ውቅያኖስ፡- ሲሆን መሬት ላይ እንደመገኘቱ ምሳሌነቱ የወልድ ነው። ወልድ ስጋ ለብሶ በምድር አይተነዋልና በዚህ ይመሰላል ሶስቱም አንድ ውሃ መሆናቸው ደግሞ “ሥላሴ” ምንም እንኳን በአካል ሶስት ቢሆኑም በመለኮት አንድ መሆናቸውን ያሳየናል እንዲሁም ውሀ በሁሉም ቦታ እንደሚገኝ ሥላሴም በሁሉ ስፍራ የመገኘታቸው ምሳሌ ነው።

ዕለተ ሰኞ የተፈጠረው የጠፈር ጥቅም

- 1 እግዚአብሔር አምላክ በዕለተ ረቡዕ “ዘይኩኑ ብርሃናት ውስጠ ጠፈር ሰማይ ወያብርሁ ዲበ ምድር” ብርሃን ይሁን ባለ ጊዜ ፀሐይ፣ ጨረቃ፣ ከዋክብት የሚፈጠሩ ናቸውና ለነዚያ ማመላለሻ ሊሆን አስቀድሞ ፈጠረው
- 2 ቅርፁ ጎበብ ያለ በመሆኑ ከመጠን ያለፈ የፀሐይ ሙቀት መፋጀት እንዲያቀዘቅዝ
- 3 የሠው ልጅ ሰማይን እያየ ሰማያዊ ርስቱን ተስፋ እንዲያደርግ ነው።

የዕለተ ማክሰኞ ፍጥረታት

ማክሰኞ በግዕዝ ሰሉስ ማለት ሲሆን ሰሉስ ማለት 3ኛ ቀን ማለት ነው በዚህች ዕለት 3 ፍጥረታት ተፈጥረዋል።

እነርሱም 1) አትክልት - በእጅ የሚነቀሉ (የሚለቀሙ)

2) አዝርኦት - በማጭድ የሚታጨዱ

3) ዕዕዋት - የሚቆረጡና የሚላጡ

እዚህ ጋር ሳናነሳው ማለፍ የሌለብን የዕለተ ሠሉስ ፍጥረታት አራት ናቸው ይላል መፅሐፈ ኩፋሌ። በዕለተ ሰሉስ ሦስት ፍጥረታት ተፈጠሩ የሚሉ ሊቃውንት በዕለተ እሁድ 8 ፍጥረታት ተፈጠሩ ይላሉና ጨለማን በመደመር መፅሐፈ ኩፋሌ ግን በዕለተ እሁድ 7 ፍጥረታት ተፈጠሩ ስለሚል ጨለማን በመቀነስ የዕለተ ሠሉስ ፍጥረታት ደግሞ 4 ፍጥረታት ስለሚል በጠቅላላው ፍጥረታት 22 ናቸው በማለት ይስማማሉ የዕለተ ሠሉስ ፍጥረታት 4 የሚሆኑት እንዴት ነው ቢባል 1) አዝርኦት 2) አትክልት 3) እዕዋት 4) በገነት ያሉ አትክልት

ናቸው በማለት የዕለተ ማክሰኞ ፍጥረታትን አራት ያደርገዋል። እነዚህ የማክሰኞ ፍጥረቶች ለሰው ልጆች መገልገያ ይሆኑ ዘንድ ተፈጥረዋል።

- መጠለያ ሠርተን ከቀን ሐሩር ከሌሊት ቁር እንከለልባቸዋለን
- ታንኳ/ መርከብ/ በመስራት ባሕር ከመስጠም እንድንባቸዋለን
- ቢበርደን አቃጥለን እንሞቃቸዋለን፤ ዕቃ ቢጠፋብን አብርተን እንፈልግባቸዋለን
- ምግብ ስጋ እንዳርጋቸዋለን
- ልብስ ሰርተን እንጠቀምባቸዋለን

ከአራቱ ባሕርያት ተፈጥረዋል መፈጠራቸው በምን ይታወቃል ቢሉ በግብራቸው

- ከአሳት፡- እንደ ተፈጠሩ እንጨት ለእንጨት ባሳበቁዋቸው ጊዜ አሳት ይወጣቸዋል
- ከውሀ፡- እንደ ሆኑ ደግሞ ሲቆርጡዋቸው ደም የሚመስል ይፈሳቸዋል ሌላ እንደ ወተት እንደ ውሃ ያለ ነገር ይወጣቸዋልና
- ከነፋስ፡-
- ከመሬት፡- ቆርጠው በጣሏቸው ጊዜ ፈርሰው በስብሰው አፈር ሆነው ይቀራሉ

ከእነዚህ ከአፈጣጠራቸው አንፃር ምሳሌነታቸው ስንመለከት

1) በሥራቸው 2) በጎድናቸው 3) በጫፋቸው የሚያፈሩ

- በሥራቸው የሚያፈሩ፡- ሥር የጌታ ምሳሌ ሲሆን ፍሬው ልደቱን፤ ጥምቀቱን አምነው ክብር የሚያገኙ የምእመናን ምሳሌ ነው “እነ ወኔቱ ጉንደ ወይን” ዮሐ 15:5 እ የወይን ግንድ ነኝ እናንተም ቅርንጫፎች ናቸው እንዲል።
አንድም በሥራቸው አፍርተው ፍሬያቸውን ከወፍ ከጠላት ሽሽገው የሚያስቀሩ በዚህ ዓለም ሲኖሩ ብዙ ትሩፋት ብዙ ምግባር ሰርተው አብልተው አላበላንም አጠጥተው አላጠጣንም፤ አልብሰው አላለበስንም እያሉ ክብራቸውን ሰውረው በወዲያኛው ዓለም የሚጠቀሙት የባለሙያ ክብር አምሳል ናቸው። ማቴ 25:34-40
- በጎድናቸው የሚያፈሩ፡- የሐዋርያት ምሳሌ ናቸው። ፍሬው ሐዋርያት ያስተማሩትን ትምህርት፤ ያደረጉትን ተአምራት አምነው ክብር የሚያገኙ በውሀ ተጠምቀው በመስቀሉ የፀኑ ፍሬአቸውን ከአዕዋፍ ሰውረው የሚኖሩ ናቸው ማቴ 7:16
- በጫፋቸው የሚያፈሩ፡- የጌታ ምሳሌ ናቸው ፍሬው ጌታ ያስተማረውን ትምህርት ያደረገውን ተዕምራት አምነው ክብር የሚያገኙ የምዕመናን ምሳሌ ናቸው። አንድም በጫፋቸው አፍርተው ፍሬያቸውን ወፍ ጠርጥሮት ጠላት ለቅሞት የሚቀሩ በዚህ ዓለም

ብዙ ትሩፋት ብዙ ምግባር ሠርው ይታይልኝ፤ ይሰማልኝ፤ ይታወቅልኝ ብለው በከንቱ ውዳሴ ተነድተው በወዲያኛው ዓለም ሳይጠቀሙ የሚቀሩ አምሳል ናቸው ከአንድ መሬት ወይንና ሙዝ ሬትና መርዝ ይበቅላሉና እንዲሁም ከአንድ አዳም ሀጥህ እና ሃድቅ ተገኝተዋል። እነዚህም ታላላቅ ፍሬን፣ መካከለኛ ፍሬን፣ ጥቃቅን ፍሬን ያፈራሉ ጌታችንም በጎልማሳነቱ፣ በወጣትነቱ፣ በህፃንነቱ ዘመን ለሰራቸው ትሩፋቶች ምሳሌ ናቸው።

በሚያፈሩበት ወቅት አንፃር ምሳሌነታቸው

- ክረምት ለምልመው በጋ የሚደርቁ በዚህ ዓለም በልተው ጠጥተው በወዲያኛው አለም የማይጠቀሙ የእነ ነዌ አምሳል ናቸው ሉቃ 16፡ 19
- ክረምት ደርቀው በጋ የሚለመልሙ በዚህ አለም ተርበው። ታርዘው መከራውን ተቀብለው በወዲያኛው አለም የሚጠቀሙ ሰዎች አምሳል ናቸው። የእነ አልዓዘር አይነቱ ሉቃ 16
- ቅጠል ኖሯቸው ፍሬ የማያፈሩ ደግሞ ሀይማኖት እያላቸው ምግባር ያልያዙ ናቸው “ወንድሞቼ ሆይ እምነት አለኝ የሚል ሥራ ግን የሌለው ቢኖር ምን ይጠቅመዋል እምነቱስ ሊያድነው ይችላል” እንዳለ ያዕ 2፡14
- እንዲሁም ቅጠል ኖሯቸው ፍሬ ያፈሩ ሀይማኖት ከምግባር አጣምረው የያዙ ቅዱሳንን ሲመሰሉ በሌላ በኩል ፍሬም ሆነ ቅጠል ያላፈሩ ደግሞ ምግባር በሌላቸው አህዛብ ይመሰላሉ

ተዘርተው በሚያፈሩበት ጊዜ ስናያቸው

- በጥቂት ጊዜ ተዘርተው የሚያፈሩት ግንቦት ተዘርተው በሰኔ የሚበቅሉ በትንሽ ዝናብ ፍሬ የሚሰጡ ሲሆን ይህ ባጭር ጊዜ መከራ የጌታን መንግስት የሚወርሱ ሰማዕታትን ያመለክታል በላይሰብን እና ፈያታዊ ዘየማንን አብነት እናደርጋለን። በግንቦት ተዘርተው በሌላኛው ዓመት ሐምሌ የሚያፈሩ ደግሞ የጌታችንን መንግስት ለመውረስ ብዙ ፈተናን መከራን የሚያዩ ቅዱሳን ምሳሌ ናቸው እንደ ቅዱስ ጊዮርጊስ፣ እንደ ኢዮብ ብዙ ደዌ ብዙ ስቃይ ያዩ የቅዱሳን ሰማዕታት ምሳሌ ናቸው። ምነው ጌታችን ሰውን በክብር አበላለጠው ቢሉ ይኸስ እንደልቡናው ፅናት እንደ አእምሮው ስፋት ነው ጌታ የሚችሉትን መከራ ይስጣል እንጂ የማይችሉትን አይሰጥምና ነው።

- እነዚህን ሁሉ ያስገኘች ምድር ሰውን ትመሰላለች ሰው በሦስት ነገር ፀንቶ ይኖራል
1) በአጥንት 2) በጅማት 3) በደም

እንዲሁም ምድር እንደ አጥንታችን ድንጋይ እንደጅማታችን ስር እንደ ደማችን ውሀ ይመሰላሉ

የማክሰኞ ዕለት ፍጥረታት በእመቤታችንም ይመሰላል አምላካችን ደግሞ በዘር የማክሰኞ ፍጥረትን ምድር ምግብ የሚሆኑ አዝርዕት፣ አትክልት፣ ዕፅዋትን እንዳስገኘች እመቤታችንም ለሰው ልጅ ሥጋውን ደሙን ምግብ ነፍስ አድርጎ የሰጠንን ክርስቶስን “እንበለ ዘር” (ያለ ወንድ ዘር) አስገኝታለች

“ዘር ያልዘሩበት እርሻ አንቺ ነሽ የሕይወት ፍሬ ካንቺ ወጣ /ውዳሴ ማ ዘማክሰኞ/

- ምድር የእመቤታችን ምሳሌናት በሶስት ነገሮች እንደፀናች ሁሉ በድንጋይ፣ በስር፣ በውሃ እመቤታችንም በሦስቱ በአብ- በወልድ በመንፈስ ቅዱስ ለመፅናቷ ምሳሌ ነው።

አብ በየማኑ ከደነኪ

ወልድ አደረብሽ

መንፈስ ቅዱስ ፀለለብሽ አነሳሽ (አንቀጽ ብርሃን)

በዕለተ ረቡዕ የተፈጠሩ

- ረቡዕ ረብዕ ከሚል የግእዝ ቃል የተገኘ ሲሆን አራተኛ ማለት ነው
በዚህ ዕለትም ልክ እንደማክሰኞ ሶስት ፍጥረታት ተፈጥረዋል

- እነርሱም:
1. ፀሐይ
 2. ጨረቃ
 3. ከዋክብት ናቸው

- ተፈጥሮአቸውስ ከምን ነው ቢሉ የፀሐይ ተፈጥሮ ከእሳት እና ከነፋስ ነው ጥቂት እሳት ከኮሬብ ጥቂት ነፋስ ከአዜብ ከፍሎ ፀሐይም ከእሳትና ከነፋስ እንደተፈጠረች በእሳትነቷ ትተኩሳለች በነፋስነቷ ደግሞ ከቦታ ወደ ቦታ ትንቀሳቅሳለች
- ጨርቃ እና ከዋክብትን ከነፋስ እና ከውሃ ፈጠራቸው ጥቂት ውሃ ከናጌብ ጥቂት ነፋስ ከአዜብ ከፍሎ ጨረቃና ከዋክብትን ፈጠረ ሁለቱም ከውሃ እንደመፈጠራቸው ይቀዘቅዛሉ ከነፋስ እንደመፈጠራቸው ደግሞ ልክ እንደ ፀሐይ ከቦታ ወደ ቦታ ይንቀሳቀሳሉ።
- ከመቶ ነገድ ለአስሩ አለቃ መላእክት ከሃሊነቱን ሊያሳያቸው ከታችኛው ከተማ አውጥቶ በላይኛው ከተማ አቆማቸው ከዚያም ለይኩን ካለው ብርሃን የስንዴ ፍሬ ታህል ከፍሎ ለፀሐይ ቀብቶ ለመላእክት ቢያሳያቸው አስፈራቻቸው። ጌታም ለመላዕክት ያልተቻለ ለሰው አትቻልም ብሎ ብርሃኗን ከሰባት እጅ ከፍሎ ሁለት እጅ ለጨረቃ ቀባት አምስት እጅ ለፀሀይ ቀረ ዳግመኛም ከአምስት እጅ ብርሃን አንድ እጅ ነስቶ ለከዋክብት ሰጠ ክብራቸውን አበላልጦ ቀባቸው።
“1 ቆሮ 15:41 “በክብር አንዱ ኮከብ ከሌላው ኮከብ ይለያል” አራት እጅ ለፀሐይ ቀረ ዳግመኛም እግዚአብሔር አንድ እጅ ብርሃን ነስቶ ለሰማያት ለደመናት ቀባቸው ሶስት እጅ ደግሞ ለፀሐይ ተሰጣት ፀሀይም ዛሬ እንደምናያት ሆና ቀረች።
- ፀሐይ ቀንና ሌሊቱን ብታበራ ከዋዕዩ ፅናት የተነሳ ፍጥረት ሁሉ በተቃጠለ ነበር ጨረቃና ከዋክብትም ቀንና ሌሊቱን ቢያበሩ ከቁር /ከቀዝቃዛ/ ብዛት ከውርጭ ጽናት የተነሳ ፍጥረት ሁሉ በተኮማተረ ነበር ስለዚህ ፀሐይ ቀን ያቃጠለቻትን ምድር ጨረቃና ከዋክብት በሌሊት ያበርዳታል ጨረቃና ከዋክብት ለሌሊቱ ምድርን ያቀዘቅዛታል ፀሐይም በቀን በመውጣት ምድርን ታሞቃታለች።
- ፀሐይን፣ ጨረቃን፣ ከዋክብትን መፍጠሩስ እጠቀምባቸው ብሎ ነውን ቢሉ አይደለም ለሰው ልጆችና በዚህ አለም ለሚገኙ ፍጡሮች እንዲያበሩላቸው ብሎ እንጂ እግዚአብሔር አንድ ጊዜ ብርሃን ፈጥሮ አለም በዚያ ብርሃን ብቻ እንድትገለግል ማድረግ ይቻለው ነበር ነገር ግን ለዘመን መታወቂያና መለያ ይሆን ዘንድ ፀሐይን፣ ጨረቃን፣ ከዋክብትን በቀን እና በሌሊት አስለጠናቸው ዘፍ 1: 14
እነዚህ ፍጥታት እያንዳንዳቸው ምሳሌነት አላቸው ይህም

- ፀሐይ፡- ሁል ጊዜ ሙሉ ሆኖ እንደምትኖር ጻድቃንም በምግባር በሃይማኖት ምሉአን ናቸውና ሃጥአንን በፀሐይ ይመሰላሉ። እንዴት ቢሉ ፀሐይ ብርሃኗ ሳይለወጥ በምላት እንደምትኖር ሃጥአንም በክህደት ምሉአን ናቸውና።

“ሀጥእ ልቡ እንደ ጨረቃ ይጎድላል”

- ጨረቃ፡- ደግሞ አንድ ጊዜ ሙሉ አንዴ ግማሽ ስለምትሆን ባለፀኑ ሰዎች በሃጥአን ትመሰላለች አንድም በጻድቃን ጨረቃ ትመሰላለች ጨረቃ አንድ ጊዜ ስትሞታ አንድ ጊዜ ስትጎድል እንደምትኖር ጻድቃንም ፍጹማን ከሆኑ በኋላ በሃጥያት ቢሰናከሉ በንስሐ ይታደሳሉ “ምሳሌ 24:16 “ጻድቅ ሰባት ጊዜ ይወድቃልና ይነሳማል” ተብሎ እንደተፃፈ

እነዚህን ፍጥረታት በማዕከል ሰማይ ወምድር ማድረግ ምዕመናን ፃድቃን ምድራዊያ ሲሆኑ ሰማያዊያን ለመሆን ምሳሌ ነው።

የሐሙስ

ፍጥረታት

ሐሙስ፡- የሚለው የዕለቱ ስም ሀምስ ከሚለው የግእዝ ቃል የተገኘ ነው አምስተኛ ማለት ነው። አምስተኛነቱም እግዚአብሔር ፍጥረታትን መፍጠር ከጀመረበት ከዕለተ እሑድ ጀምሮ ያለው ቀን ማለት ነው።

የሐሙስ ፍጥረታት

እግዚአብሔር ሐሙስ በቀዳማይ ሰዓት ለሊት “ውሃ ሕያው ነፍስ ያላቸው ተንቀሳቃሾች ታስገኝ” ብሎ በማዘዝ ሦስት አይነት ፍጥረታትን ፈጠረ። ዘፍ 1:20 በዕለተ ሐሙስ

የተፈጠሩት ሦስት ፍጥረታት ዘመደ እንስሳት የሚባሉት አሳዎች፤ ዘመደ አራዊት የተባሉት አዙ፤ጉማሬ፤ አሳነባሪ፤ ዘመደ አዕዋፍ የሚባሉት ደግሞ ዳክዬዎች ናቸው።

በዕለተ ሐሙስ የተፈጠሩት ፍጥረታት ተፈጥሮአቸው ከአራቱ ባሕሪያተ ስጋ /መሬት፤ ውሃ ፤ነፋስና፤ እሳት/ ነው። አካላቸው ሥጋና ደም፤ አዕምና ጅማት ሲሆን በደም ነፍስ ይንቀሳቀሳሉ የደመ ነፍስ እውቀት አላቸው ደመነፍስ ማለትም በደም ነፍስነት፤ ኃይልነት የሚንቀሳቀሱ፤ የደም ነፍስ ያላቸው፤ ደማቸው ሲቆም እንቅስቃሴያቸውም የሚቆም ማለት ነው።

የሐሙስ ፍጥረታት በአካሄዳቸው በአኗኗራቸው አንፃር በሦስት ይከፈላሉ በአካሄዳቸው በልብ የሚሳቡ፤ በእግር የሚሸከረከሩ፤ /የሚሄዱ/፤ በክንፍ የሚበሩ ይባላሉ። በአኗኗራቸውም አንጻር በባህር ውስጥ ተፈጥረው በረው ወደ የብስ፤ ወደ ደረቁ መሬት የወጡ፤ በዚያው በተፈጠሩበት በባህር ውስጥ የቀሩ፤ ወጣ ገባ እያሉ ማለት ከባህር ወደ የብስ፤ ከየብስ ወደ ባሕር ወጣ ገባ እያሉ የሚኖሩ ይባላሉ። ከእነዚህም ፍጥረታት የሚበሉና የማይበሉ ለሰው የሚገዙና፤ የማይገዙም አሉ።

የሐሙስ ፍጥረታት ምሳሌነት

በባሕር ውስጥ የሚኖሩት ምሳሌነታቸው፡-

- በእግዚአብሔር አምነው በስሙ ተጠምቀው በዚያው ፀንተው የሚኖሩ ሰዎች፤
- በሕገ እግዚአብሔር ፀንተው በትዳር ተወስነው በሀብት በንብረታቸው መልካም ስራ እየሠሩ ዓሥራት አውጥተው፤ በዓላትን አክብረው የሚኖሩ የሕጋዊያ ሰዎች፤
- ግብራችንን አንተውም ብለው ሲሰርቁ ሲቀሙ፤ ሲምሉና ሲገዙቱ የሚኖሩ የኃጥአን ምሳሌ ናቸው።

ወጣ ገባ እያሉ የሚኖሩት ምሳሌነታቸው

- አንድ ጊዜ ወደ ዓለም አንድ ጊዜ ወደ ገዳም ሲመላለሱ የሚኖሩ መነኮሳት፤
- አንድ ጊዜ ወደ ሀይማኖት አንድ ጊዜ ወደ ክህደት የሚወላውሉ ሰዎች፤

በባሕር ተፈጥረው በረው ወደ የብስ የሄዱት፡-

- ከዘመድ አዝማድ ተለይተው ርቀው ከበረሃ ወድቀው ደምፀ አራዊቱን ፀብኦ አጋንንቱን ግርማ ለሊቱን ታግሰው የሚኖሩ የመናንያን ምሳሌ ናቸው።

- አንድም በባህር ተፈጥረው በረው ወደ የብስ የሚኖሩት የከሀዲዎች ምሳሌ ነው በሀይማኖት ኖረው በኋላ ይክዳሉና

አካሄዳቸውም

- በልብ የሚሳቡ፡- የመንግስት ምሳሌ ናቸው እነዚህ በልብ (በደረት) ተስበው ስራቸውን ፈቃዳቸውን እንዲፈፀሙ መንግስትም በልቡ ያሰበውን ይሠራል ይፈፅማል፡፡

በእግር የሚሸከረከሩ

“ያላችሁን ትታችሁ ተከተሉኝ” ባለው አምላካዊ ቃል መሠረት ሁሉን ትተው ከሴት ከወንድ እርቀው ድንግልናቸውን ጠብቀው ከትሩፋት ወደ ትሩፋት እየተሸጋገሩ የሚኖሩ የመናንያን ምሳሌ፡፡

በክንፋቸው የሚበሩት፡-

ሥጋችሁን እንጂ ነፍሳችሁን ለመግደል የማይችሉትን አትፍሩ ባለው አምላካዊ ቃል ተመርተው ሳይፈሩ ዓላውያን ነገስታት ካሉበት ገብተው ሃይማኖታቸውን በመመስከር ሰማዕታትነታቸውን የሚፈፅሙ ሰማዕታት ምሳሌ ናቸው፡፡

ሰው የሚባላቸውና ለሰው የሚገዙት፡-

ለእግዚአብሔርና ለሰው በፍቅር በትሕትና የሚገዙ፤ የእግዚአብሔርን ፍቃድ የሚፈፅሙ የፃድቃን ምሳሌ ናቸው፡፡

ሰው የማይበላቸው ለሰው የማይገዙት

ለእግዚአብሔርም ለሰውም የማይገዙ፤ አንገላም አንታዘዝም ብለው በትዕቢት በዓመፅ የሚኖሩ የሃጣን ምሳሌ ናቸው፡፡

እግዚአብሔር ከአንድ ባሕር ሦስት ወገን የሆኑ ፍጥረታትን ፈጠረ፡፡ ከአንድ ማየገቦ ሦስት ትውልድ፡- ትውለደ ሴም፤ ትውልደ ያፌት፤ ትውልደ ካም ይጠመቁ ዘንድ መሰጠቱን ያሳያል፡፡ ከዚህም በተጨማሪ ልጅነት በአብ፡ በወልድ በመንፈስ ቅዱስ ስም ተጠምቀው ለመሰጠቷም ምሳሌ ነው፡፡

በዕለተ ሐሙስና በዕለተ ዓርብ የተፈጠሩት ፍጥረታት “እንስሳት” በመባል አንድ ቢሆኑም በአኗኗራቸውና በግብራቸው ይለያያሉ፡፡ የሐሙስ ፍጥረታት ከባሕር ተለይው በየብስ /በምድር/ መኖር አይችሉም የፀሐይ ሙቀት ሲነካቸው ይሞታሉ፡፡

የግብር ፍጥረታትም ከምድር ተለይተው በባህር ውስጥ መኖር አይችሉም የባህር ውርጭ ቅዝቃዜ ይገድላቸዋልና።

የዕለተ አርብ ፍጥረታት

በዚህ እለት አራት ፍጥረታት ተፈጠሩ 1) እንስሳት 2) አራዊት 3) አዕዋፍ 4) ሠው ዓርብ፡- ዓርብ ካለው ግስ ሲወጣ ትርጉሙም ማካተቻ፤ መፈጸሚያ የሚል ትርጉም ይኖረዋል ይኸውም የፍጥረታት መፈጸሚያ መሆኑን ያመለክተናል ስድስተኛው ቀን ነው። ዓርብ እለት በቀዳማይ ሰዓት ሌሊት ልዑል እግዚአብሔር “ምድር ሕያዋን ፍጥረት እንደ ወገኑ እንስሳትና ተንቀሳቃሽ አራዊትንም እንደ ወገኑ ታወጣ” ብሎ አዘዘ ዘፍ 1:54 እንዲሁም ሆነ በቃሉ መሠረት ሦስት ዓይነት ፍጥረታት ተፈጠሩ

1 እንስሳት፡- ሣር ነጭተው ውሀ ተጎንጭተው የሚኖሩ

2 አራዊት፡- ሥጋ ቦጭቀው ደም ተጎንጭተው ውሃ ጠጥተው የሚኖሩ

3 አዕዋፍ፡- የዛፍ የእህል ፍሬ ለቅመው፤ ሥጋ በልተው ውሀ ጠጥተው የሚኖሩ ናቸው የዕለተ ዓርብ ፍጥረታት የደመነፍስ ሕይወት ያላቸው ከአራቱ ባህሪያተ ስጋ የተፈጠሩ በልብ የሚሳቡ፤ በእግር የሚሸከረከሩ፤ እና በክንፍ የሚበሩ ናቸው።

እግዚአብሔር ሁሉንም የፈጠረው ወንድና ሴት አድርጎ ነው በዕለተ ሐሙስና በዕለተ ዓርብ የተፈጠሩ ፍጥረታት እንስሳት በሚል ቢታወቁም የሐሙስና የዓርብ መሆናቸው በምን ይታወቃል ቢሉ በአኗኗራቸው ይታወቃል የሐሙስ ፍጥረታት በየብስ የዓርብ ፍጥረታት በባህር ማደር አይሆንላቸውም ስለምን በየብስና በባሕር አድርጎ ፈጠራቸው ቢባል የባሕርም የየብስም ፈጠራ እኔ ነኝ ሲል አንድም የዓርብን ፍጥረታት በየብስ የፈጠራቸው በሐሙስ

ፍጥረታት ምስጢረ ጥምቀትን እንደአስተማረ ሁሉ በዓርብ ፍጥረታት ምስጢረ ትንሣኤ መታንን ሊያስተምር ነው እንጂ መሸቶበት አይደለም።

አስቀድሞ እንተገለፀው የደመነፍስ ሕይወት ያላቸው ስንል 1) እስትንፋስ ያለው በደም ያለ እስትንፋስ ማለት ነው።

የደመነፍስ ፍጥረታት ዕውቀትና ድምጽ አላቸው መዝ 103-20-22 የደመነፍስ ፍጥረታት የሰው ያህል ዕውቀት የላቸውም መዝ 31:9 1ኛ ጴጥ 1:12 ይዳ 1:10

የዓርብ ፍጥረታት በሁለት ይከፈላሉ

1 የቤት

2 የበረሃ (የዱር)

1 የቤት፡- ሀ) የቤት እንስሳ ሰው ለእርሻ፣ ለመጓጓዣ፣ ለምግብነት፣ የሚጠቀምባቸው ናቸው። ለምሳሌ ላም፣ በሬ፣ ፈረስ፣ በቅሎ፣ ፍየል፣ በግ ወዘተ ናቸው።

ለ) የቤት አራዊት፡- ቤት በመጠበቅ፣ ካውሬ በመከላከል፣ ለሰው ጥቅም የሚሰጡ ናቸው ምሳሌ፡ ውሻ ፣ ድመት... ወዘተ

ሐ) የቤት አዕዋፍ የምንላቸው በቤት ታዛ ተጠልለው በጓሮ ዛፍ ተንጠልጥለው የሚኖሩ ናቸው። ምሳሌ ዶሮ፣ ርግብ፣ ድንቢጥ... ወዘተ

2 የበረሃ /የዱር/፡- ሀ) የበረሃ እንስሳት፡- ሰው ሲያዩ የሚሸሹ በዱር በበረሃ የሚኖሩ ናቸው ምሳሌ አጋዘን፣ ሚዳቆ፣ ዝሆን፣ ዋልያ... ወዘተ

ለ) የበረሃ አራዊት ሰው በቀጥታ የማይገለገልባቸው ነው።

ምሳሌ ነብር፣ አንበሳ፣ ጅብ... ወዘተ

ሐ) የበረሃ አዕዋፍ፡- በዋሻ፣ በፍርክታ ተሸጉጠው በዱር በዛፍ ሰፍረው በተራራ ተጠግተው የሚያድሩ ናቸው። ምሳሌ ጉጉት፣ እርኩም ...ወዘተ

በሌላ በኩል የዓርብ ፍጥረታት የሚበሉ ንፁሐን የማይበሉት ርኩሳን ተብለው በሁለት ይከፈላሉ።

ርኩሳን የሚባሉ በባህሪያቸው ነው እንጂ ሲፈጠሩ ርኩሳን ሆነው አይደለም ምክንያቱም እግዚአብሔር የፈጠረው ሁሉ “ያመልካም እንደሆነ አየ ስለሚል” ዘፍ 1:25

1 ንፁሐን /የሚባሉት/ የቤት ወይም የበረሃ ሆነው ሰው አርዶ ሥጋቸውን የሚመገባቸው ወተታቸውን አልቦ የሚጠጧቸው እንስሳዎች ናቸው።

ምሳሌ በግ፣ ፍየል፣ ሚዳቆ፣ አጋዘን.... ወዘተ

ንፁሐን አእዋፍ የምንላቸው ደግሞ ምሳሌ ዶሮ፣ ቆቅ፣ ጅግራ ...ወዘተ

- 2 ርኩሳን /የማበይሉ/ የምንላቸው እንስሳት ሰው በቀጥታ ወተታቸውን አልቦ የማይጠጣቸው ስጋቸው አርዶ የማይበላቸው ናቸው።

ምሳሌ ፈረስ፣ በቅሎ፣ አህያ፣ ጥንቸል፣ አሳማ... ወዘተ

የማይበሉት ርኩሳን አዕዋፍ ደግሞ ምሳሌ፡- እርኩም፣ ጉጉት... ወዘተ

የእነዚህ ዕለተ ዓርብ ፍጥረታት እንቅስቃሴያቸውም

- 1 በእግር የሚሸከረከሩ 2) በደረታቸው የሚሳቡ 3) በክንፋቸው የሚበሩ እነዚህ ሦስት ዓይነት ፍጥረታት ከአሁኑ አርብ ያሉት ሲደመሩ ሀያ አንድ ይሆናሉ

የሠው አፈጣጠር

ሰው ማለት ሰብእ ከሚለው የግዕዝ ቃል የወጣ ሲሆን ትርጓሜውም 7/ሰባት/ ማለት ነው። ይኸው ከሦስት ባህሪያተ ነፍስ ከአራቱ ባሕሪያተ ስጋ አገናኝቶ ስለፈጠረው ሰውን ሰባት ባህሪ አለው ሲል ሰብእ አለው ይህ የሰው ዘር ሁሉ የሚጠራበት የባህርይ ስም ሲሆን የተለየ ስሙን ግን አዳም ብሎ ጠራው አዳም ማለት በጣም ሳይረዝም እንደ ድንክ ሳያጥር ይህ ቀረው የማይባል መልክ መልካም ማለት ነው አንድም ከመሬት የተፈጠረ ሰው ማለት ነው።

ሦስት ባሕርያተ ነፍስ 1) ለባዊነት

2) ነባቢነት

3) ሕያውነት

አራቱ ባህርያተ ስጋ 1) መሬት 2) እሳት 3) ነፋስ 4) ውሀ ናቸው

እስከ አሁን ያየናቸውን 21ዱ ፍጥረታትን እግዚአብሔር የፈጠራቸው በሐልዮ፣ በነቢብ ነው (በማሰብና በመናገር) ነው ሠውን ግን በገቢር (በመስራት) ነው የፈጠረው እግዚአብሔር አምላክም አዳምን በራሱ አርአያና አምሳል ፈጠረው። ለእግዚአብሔር ግዙፍ መልክ ባይኖረውም ሥላሴ የሰውን የሚመስል መልክ አላቸውና ነው መዝ 26-8- መዝ 32፡18 መዝ 118-73 ኢሳ 66-1 መዝ 33-15-10 በእግዚአብሔር አምሳል ተፈጠረ ሲል በአዋቂነቱ፣ በንፅህና፣ በቅዱስናው በሕያውነቱ፣ በገዢነቱ ነው።

የሠው ልጅ ነፍስም በእግዚአብሔር ይመሰላል የሰው ልጅ ልብ፣ ቃል፣ እስትንፋስ እንዳለው ሁሉ ሥላሴም ልብነት፣ ቃልነት፣ እስትንፋስ አላቸው።

እግዚአብሔር አምላክ ቀደም ሲል የፈጠራቸው ፍጥረታት በሠርክ /በቀዳማይ ሰዓት ሌሊት/ ፈጥሮ አዳምን በነግህ ፈጠረው ሠርክ ጨለማ ይከተለዋል

እንስሳቱ አራዊት፣ አዕዋፍ ጨለማ በሚከተለው ሠርክ መፈጠራቸው

- ዕውቀት የሌላቸው መሆኑን
- መዋቲ ናቸው ሲላቸው ነው በምድር በስብሳችሁ ትቀራላችሁ ሲል ነው።
- አዳምን ግን በነግህ የፈጠረው ብሩህ አዕምሮ ያለህ ነህና በሐይማኖት በምግባር በትጋት ብሩህ መንግስቱን ትወርሳለህ ሲል ነው።

እግዚአብሔር ፍጥረታትን ፈጥሮ ካከናወነ በኋላ አዳምን 22ኛ አድርጎ ፈጠረው ይህም ደግ አባት የወለደውን ልጅ ከመወለዱ በፊት የሚያስፈልገውን ሁሉ እንደሚያሟላለት ሁሉ ጌታ እግዚአብሔርም አስቀድሞ የሚኖርበትን ዓለም አመቻቸለት።

- እግዚአብሔር ሌሎቹን አጎንብሶ አዳምን ቀና አድርጎ መፍጠሩ አዳም ገዥ እናንተ ተገዥ አዳም ተንሳኤ እናንተ መዋቲ (ሚች) ሲላቸው ነው ሌላው ደግሞ መቆም፣ መቀመጥ፣ መተኛት፣ መነሣት እንዲችል አድርጎታል

- በመቆሙ ሰማያዊነቱን . በመተኛቱ መሞቱን
- በመቀመጡ ምድራዊነቱን . በመነሳቱ ትንሣኤውን ያመለክታል

ሠው ረቂቅ ነፍስ ብትኖረውም መልዕክ አይደለም ግዙፍ አካል ቢኖረውም እንስሳ አይደለም ስጋዊና ሚች በመሆኑ ከመልዕክ ይለያል። እግዚአብሔር አምላክ እንስሳትን፣ አራዊትንና አእዋፍን የፈጠረው ወንድና ሴት አድርጎ ነው ነጠላ ፍጥረት ሆኖ የተፈጠረው አዳም ብቻ ነበር እግዚአብሔርም የአዳምን ብቸኝነት ተመልክቶ ረዳት እንደሚያስፈልገው በማጤን በስምንተኛው ቀን “ ሰው ብቻውን ይሆን ዘንድ መልካም አይደለም የምትመቸውን ረዳት እንፍጠርለት” ዘፍ 2 በማለት በዚህም መሰረት ረዳት ይፈጥርለት ዘንድ ዕንቅልፍ ጣለበት “በማዕከል ነቂህ ወነዋም” (መካከለኛ ዕንቅልፍ እና ንቃት) በሁለቱም መካከል ሔዋንን ከግራ ጎዲኑ ፈጠራት

ለምድን ነው እጅግም ሳያንቀላፋ እጅግም ሳይነቃ ፈጠራት ቢሉ ፈፅሞ ተኝቶ ቢሆን ኖሮ አዳም ምትአት መስሎት ከየት መጣች ብሎ በፈለገ ነበር ፈጽሞ ነቅቶ ቢሆን ኖሮ ከአካሉ አካል ሲነካ ሳያመው አይቀርምና በዚህ የተነሳ እንዳይጠላት ሔዋን የ15 ዓመት ጉብል አድርጎ ፈጠራት ይህም ሲባል እንግዳ ፍጥረት ማስገኘት ሳይሆን በአዳም አካል የነበረችውን ሔዋንን በሕልውና እንድትገኝ አደረጋት ማለት ነው።

ለምን ከጎኑ ፈጠራት ብንል ከፍ አድርጎ ከግንባሩ ፈጥሯት ቢሆን ኖሮ የባለይነኝ እንዳትል ዝቅ አድርጎ ከእግሩ ፈጥሯት ቢሆን ኖሮ የበታችነት እንዳይሰማት ነው አንድም ከጎኑ የፈጠረበት ምክንያት ጎን ያለው አካል በልብስ ስለሚሸፈን ሴትም መሸፋፈን እንደሚገባት ሲያጠይቅ ነው 1ኛ ቆሮ 11

አዳም ከጎኑ አጥንት ተተካክላ የተፈጠራቸውን ፍጥረት ባያት ጊዜ ከአጥንቱ የተገኘች አጥንት ከሥጋዬ የተገኘች ስጋ ናት ሲል ሴት ትባል አላት ዘፍ 2

ሴት ለተባለችው ሔዋን ብሎ ስም አወጣላት ሔዋን ማለት የሕያዋን እናት ማለት ነው ዘፍ 3፡ ትንቢቱ ግን እመቤታችንን የሕያዋን ሁሉ እናት ሲላት ነው።

ሔዋን ለአዳም ረዳት ሆና ተፈጥራለች 1) ልጅ ለመውለድ

2) ለፍትወት

3) ከብቸኝነት ስለምትረዳው

እግዚአብሔር ገነት ካሰገባቸው በኋላ ገነትን ጠብቃት ተንከባከባት ብሎ አስረከበው ዘፍ 2 አዳም እንዲጠብቃት በተሰጠቸው ገነት ውስጥ ሦስት ዓይነት ዕፅዋት ነበሩበት እነዚህም

- ብላ ያለው
- አትብላ ያለው
- ብላም አትብላም ያለው ዕፅ ሕይወት ናቸው ዘፍ 2:16-17

አዳም አትብላ የተባለበት ምክንያት

- 1 አዳም ለእግዚአብሔር ያለውን ፍቅር የሚገልፅበት
- 2 ፍጡርነቱ የሚታውቅበት
- 3 ነፃ ፍቃዱ የሚታውቅበት ናት
- 4 ፆምን ሊያስተምረው/ራስን መግዛት/
- 5 እፀበለስ በገነት ከሚኖሩ ዕፆች መካከል ውብ (ልዕልት) ነበረችና ልዕልት የሆነችውን መንግስቱን አትመኝ ሲለው ነው።

አዳምና ሄዋን በገነት ሰባት አመት ከኖሩ በኋላ በሰባተኛው ዓመት “በምክረ ከይሲ” በዲያቢሎስ ተቃለው የፈጣርያቸውን ትዕዛዝ በመተላለፋቸው ከገነት ተባረሩ አምስት ሺ አምስት መቶ ዘመን ሲፈፀም ጌታችን በክፈለው ካሳ በሠርክ በዕለተ ዓርብ ከነልጅ ልጆቻቸው ተመልሰው ወደ ገነት ገብቶዋል።

የሰው ነፃ ፈቃድ

አንድን ድርጊት የማድረግ ወይም ያለማድረግ ማንም ሳያስገድደው በፍላጎቱ ተመስርቶ የሚያደርግ ከሆነ ያ የተጠቀመበት መብት ነፃ ፈቃድ ይባላል። በነፃ ፈቃድ ውጤቱም እንደምርጫው ነው።

- ሕይወት ሊሆን ይችላል

- ሞት ሊሆን ይችላል

ማቴ 19:16:19 ማቴ 23:37 ሲራክ 15:15-17 ዘየ 30:15 የሠው ልጅን እግዚአብሔር ሲፈጥረው በውስጡ ነፃ ፈቃድን አድርጎ ነው ገነት ለአዳም እንደ ቤተ መንግስት ተሰጥታው የነበረች ቦታናት ባጠፋ ጊዜ ግን እንስሳት ወደ ሚኖሩበት ምድር ተሰደደ

- አዳምና ሔዋን ተራቆቹ ሲባል ፀጋቸውን ተገፈፈ ማለት ነው።

እግዚአብሔር አዳምን በልጅነት ማዕረግ በፍቅር በእግዚአብሔር ቤት ይኖር ዘንድ እንጂ ለባርነት የፈጠረው አለመሆኑን ዳግም እግዚአብሔር በገለፀው ፍቅሩ ታውቋል። ምንም እንኳን አዳም በነፃ ፈቃዱ ተጠቅሞ ሞትን የመረጠ ቢሆንም።

ዕለተ ቅዳሜ

እግዚአብሔር በሰራው በሰባተኛው ቀን /በቅዳሜ ቀን/ አረፈ የተባለበት ምክንያት ስድስት ቀን ሲፈጥር ቆይተ በሰባተኛው ቀን መፍጠሩን አቆመ ለማለት ነው እንጂ የድካም ዕረፍት ዐረፈ ለማለት አይደለም ኢሳ 40፣ 18

“እግዚአብሔር የዘላለም አምላክ የምድር ዳርቻ ፈጣሪ ነው አይደክምም አይታክትም” ።

